

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 21.

Még egyszer a katolikus tanáregyesület.

Van Magyarországon egy lap, a mely páratlan napokon szentelt vizet hint, páros napokon pedig tefillinnel imádkozik; az, előfizetési díjat azonban szombaton éppúgy elfogadja, mint vasárnap. Azt hiszem, minden további magyarázat nélkül rá fog mindenki ismerni az élelmes Budapesti Hírlap c. családi közvéleményre.

Szent István napján egy farizeusi szemforgatással megírt cikk jelent meg a B. H.-ban a készülöben levő katolikus tanáregyesületről. Elébe harangoz, mint a viharfelhőnek, leszólja és mégis remegve gondol reá, mint valami mumusra, végül pedig nem tudván mérgében és tehetetlenségében mást csinálni, rákiáltja, hogy az egész egy néppárti tanárnak klerikális csinálmanya, halva született idea.

Ha olyan csekélység lenne a kath. tanáregyesület, akkor a B. H. nem szentelne a kivégzésének egy teljes oldalt. Hanem éppen mert igenis erőteljes alkotásnak ígérkezik ez az új egyesület, azért igyekszik a néha keresztény mázt szen-

velgő lap egy kicsit zsidó olvasóinak és hirdetőinek is kedvében járni és a kath. tanáregyletet — ha lehetne — még bőlcsojében megfojtani.

Nem emlékszik rá senki, hogy a B. H. a mostanihoz hasonló farizeusi szemforgatásokat vitt volna véghez akkor, mikor a református tanáregylet megalakult. Sőt ellenkezőleg, most is sok dicsérni valót talál ezen a felekezeti egyesületen. Nem tudni mi címen mer akkor a B. H. Nektámadni a katolikus tanárok hasonló egyesületének? Talán csak legalább annyi szabad a katolikusoknak is, mint a reformátusoknak? És ha a ref. tanáregyesület semmit sem árt a magyar kulturának, akkor nem lesz talán veszedelmes a kath. tanáregyesület sem? Az az érthetetlen düh, a melylyel a B. H. egy még meg sem alakult egyesületnek nekiront, a türelmetlenségnek és elfogult gyűlöletnek olyan példája, a melynek a közérdek a legkevésbé lehet forrása.

Meg is van a magánforrás Beöthy Zsolt személyében. Ez a neves tudós családtag, a ki a magyar nemzeti irodalmat tanítja és a darabontkormányt támogatta, elnöke volt valamikor a Középiskolai Tanáregyesületnek, a mely az ő elnöksége alatt el is jutott szerencsén a züllésig. Ez a züllött állapot nagy-

résben befolyt a kath. tanárok szervezkedésére, úgy hogy ha most a kath. tanárok külön egyesületet alakítanak, az nyilvánvaló bizonyossága lenne a Beöthy ur káros működésének. Meg kell tehát akadályozni az új egészséges alakulást bármilyen áron!

A kath. tanárok olyan nagy számot tesznek az országosnak nevezett egyesületben, hogy kiválásuk az egyet bukását jelentené. Ez még alaposabb bizonyíték lenne a Beöthy Zsolt szervező tehetsége mellett.

A B. H. azonban már itt falra festett rémeket lát.

Először is nincs az kimondva, hogy a kath. egyet tagja nem lehet egyszermind az országos egyesületnek is tagja. A református egyet sem állítja kényszerválasztás elé tagjait, nem fogja megenni az új egyesület sem. Ellenben azt meg fogja tenni, hogy a kath. érdekeket jobban figyelemmel kíséri és úgy a külön, mint az országosnak nevezett egyesületben az eddiginél nagyobb eréllyel fog mellettük sikra szállani, megtanulván, hogy egységben az erő. A családi politikának, a dinasztiaik basáskodásának is igyekezni fog véget vetni. Klikkeknek, akármilyen hatalmas lap is álljon a hátuk megett, az új egyesület nem lesz alázatos szolgája. Lehet, hogy az egye-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A paprika meg egy cseh.

Írta: gátori Földes Béla.

Boldogult édes atyám mondta el nekem ez alábbi szomorú történetet.

Mikor ez a dolog történt, akkor te még nem voltál a világon, — mondá édes atyám, — akkoriban történt ez, mikor még mint fiatal házask Pozsonyban laktunk, de anyátok ekkor falun időzött. Én, mint szalmaözvegy a »Vörös ökör«-ben étkeztem.

Hivatalomból rendszeren egy óraker mentem ebédelni, szomszédságomban egy hosszú asztalnál ült az egyik Pozsonyban székelő gyalogezred tisztikara.

A tisztikar rendszeren szintén egy óraker jött ebédelni, volt azonban egy cseh főhadnagy közöttük, ki rendszeren akkor jött, mikor már a többiek asztalnál ültek.

A rendszeren megkésve érkező vendégnek a pincér sietve hozta a levest, melybe a főhadnagy hatalmas adag paprikát kevert.

Az egyik tisztársra nap mint nap figyelmeztette, persze németül: »Te vigyázz, egyszer

megjárom a paprikával!« Erre a másik rendszeren ezt felelte: »Ugyan kérlek, hagyj békét, ezek a magyarok olyan nagy hühöt csinálnak az ő paprikájukkal, akár ezt az egész paprikatartót beletölthetném és mégse érezném!«

Nap mint nap lejátszódott ezen jelenet, a cseh rendszeren később jött, mire következett a fenti párbeszéd.

Végre aztán meguntam a dolgot, — folytatta édes atyám — és elhatároztam, hogy megtréfálom a németet.

Legközelebb mikor aztán lementem Csallóközbe megnézni anyátokat, megkérdeztem tőle, hogy van-e a mi paprikánkbold?

— Van, — mondta anyátok.

— No akkor légy szives adj nekem belőle!

— Ugyan minek az neked? — kérdezte. Én nem árultam el tervemet, hanem azt mondtam, hogy egy »barátomnak« viszem.

Olyan apró hegyes paprikát természetünk akkoriban, mely olyan volt, mint a méreg, aki elhibázta a mértéket, az ugyan köszörsülgethette a torkát utána.

Egy jó adag paprikával a zsebemben tértem vissza Pozsonyba, hol másnap jóval az ebéd ideje előtt, bementem a vendéglőbe. Egy

pohár sört kértem, de mig a pincér odajárt, én végrehajtottam tervemet.

Tudtam, hogy hol ül az én paprikával virtuskodó németem, fogtam a paprikatartót és a már magammal vitt zacskóba kiöntöttem a tartalmát és megtöltöttem az én paprikámmal. Ezután, mint ki dolgát jól végezte, nyugodtan távoztam.

Bántott azonban a kíváncsiság, alig vártam az egy órát, amikor siettem, hogy el ne mullasszam az ígérkező pompás mulatságot.

Egyenként jöttek a tisztek, majd jött az ezredes, az őrnagy és a többiek, végre együtt volt a rendszeren késve jövő cseh kivételével, valamennyi. Én nyugodtan fogyasztottam az ebédemet, de már türelmetlenül vártam a főhadnagyot.

Végre nyílik az ajtó, belép rajta az én németem és teszesen köszöntve az ezredest, leül rendes helyére. Sietve hozzák a levest, amelybe ő rendes szokása szerint egy jó késhegynyi tett az én paprikámból.

A másik megint szinte kéréllőleg figyelmezteti:

— Ugyan, az Isten áldjon meg, vigyázz, mert megjárom egyszer a paprikával!

Az én németem nyugodtan kevergetve le-

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány-, gránit, syenit, labrador stb. szobrok, elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyssintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és
 s i r k ö g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca [21. sz.
 Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek:
 Déva. Nagyszobon, Bánpatak.

seknek kellemetlen, de a tanárság fel fog lélekzeni és örömmel fogja üdvözölni a bátor fellépést.

Azt is állítja a B. H., hogy a kir. kath. gimnáziumi tanárok nem lelkesednek az új egyletért, sőt ugyanők kijelentették, hogy a kath. autonómiából sem kérnek. Hát erre egyszerű a válasz. Ha az első szótól az utolsóig igaz is az, amit a B. H. ír, akkor ez a mellett a legerősebb argumentum, hogy meg kell csinálni azt a kath. tanáregyesületet minél hamarabb. Mert csak a legelemibb kath. érzék hiányának lehet betudni azt, hogy katolikus tanár a ref. tanáregyesület ellen ne szóljon, de szóljon a saját egyesülete ellen. Ha pedig a kath. gimnáziumi tanár urak közül egyiknek-másiknak nem tetszik a kath. autonómia, azon igen könnyen segíthet. Neki nem kell az autonómia, de az autonómia sem kér az ő becses működéséből. Igen szépen el lehet válni egymástól. És hogy ilyen hangok csak emelkedni is merészkednek, az megint az autonómia sürgőségét bizonyítja, arról győzvéen meg az embert, hogy itt az állam katolikus pénzen az egyház ellenségeit tartotta jóval.

Sem a kath. tanáregyesületet, sem az autonómiát semmiféle farizeuskodással vissza nem lehet tartani többé. Mind a kettő az élet követelménye, az élet folyását pedig családi mankók elkényszerített fenyegetései meg nem akadályozzák.

A vasutas törvények szentesítése. A hivatalos lapban, de annak nem hivatalos részében, érdekes közlés látott ma napvilágot. Felsorolja ez a közlemény az Országos Törvénytár legutóbb kiadott

vesét, az ő rendes hengegését vette elő, ez azonban nem tartott sokáig, mert az első kanál levest lenyelve, torkán akadt a szó, kapkodott a levegő után és az első szó, amit kinyögött, ez volt:

— Feuer!

A másik tiszt, ki még az imént figyelmeztette, kacagva mondta:

— Látnod, látod ugy-e, hogy mondtam, hogy egyszer megjáród!

A kacajra és lármára figyelmes lett az ezredes és érdeklődött a dolog iránt s midőn erre ő is nevetni kezdett, az egész tisztikarból mintegy parancsszóra tört ki a nevetés.

Az én szegény virtuskodó németem még ekkor is itta a vizet s végre mikor magához tért, élesen támadta meg az őt figyelmeztető tisztársát. Szót szó követett és a rendkívül éles diskurzusnak az ezredes dörgő hangja vetett véget, mire a két tiszt felkőve kardját, távozott.

A másnapi ebédhez — fejezte be elbeszélését édes atyám — az én németem felkötött karral jelent meg, csendesesen ült le helyére és többet nem nyult a paprikához, de a magyarkhoz sem. Ha a magyar föld paprikája is sebüléssel tromfolta le, mit várhatott a magyar embertől?

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitűnő szerepet a legkülönfélébb gyomor-, légcső- és húgyvezetési betegségeknek, 20 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekkel is, mint typhus, cholera megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes órák mesterségesen szénsavval telített vízzel, sőt a szódavízzel is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

15 számának tartalmát, egyenként jelölve meg az utolsó időkben hozott törvényeket, az 1907. évi XXXVI. törvénycikktől — az 1907. törvénycikkig. Feltűnő a dolog azért, mivel a két utolsó törvény a sorban, tudniillik a XLIV. és az L. törvénycikk a vasutasok törvénye s az 1. A vasuti szolgálat rendtartásról, a 2. A magyar királyi államvasutak évi fizetéssel bíró alkalmazottai illetményeinek rendezéséről szól, már pedig, amint ismeretes, maga a szentesítéssel ellátott törvényszöveg eddigelé nem jelent meg a hivatalos lapban. Természetesen, a szentesítés azért már megtörtént, amit az is kétségtelenül bizonyít, hogy a felemelt lakberek kifizetését — értesülésünk szerint — ténylegesen megkezdtek a mai napon. A szentesített törvényt valószínűleg holnap publikálják a hivatalos lapban.

A belényesi választás előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Minél inkább közeledik a választás napja annál jobban élesedik a két párt között a hangulat, mely rossz fejleményekre enged következtetni. A járás területén mindenütt izgatott a hangulat. A két párt növekedése, csökkenése annyira változik állandóan, hogy még ma pozitív nem lehet tudni, melyik párt jut győzelemre. Mig azonban a nemzetiségi párt emberei terrorizmussal is rá octroálják nézeteiket a választó polgárra, addig a függetlenségi-párt nyugodt meggyőző és biztos haladása mindinkább kezdi állandó táborát biztos választó polgárokkal növeszteni.

A nemzetiségi agitátorok valósággal fanatizálni igyekeznek a népet, mely pár pillanattal tud is lelkesülni a megígért fényes ürességeknek, elérhetetlen álmoknak, később azután belátva azt, hogy nyugodt gondolkodás mellett nem válhatnak be a légvárak, a függetlenségi-párt táborába csatlakoznak.

Legujabban a következő értesítéseket nyertük:

A belényesi választó kerületben a hangulat izgatott a polgárok között különösen a községekben a nemzetiségi párt kortesei folyton agitálnak s a választókat nagy erőfeszítéssel igyekeznek megnyerni.

A tegnapi nap folyamán dr. Marszie belényesi ügyvéd, egyik fő agitátora a nemzetiségi pártnak, két sürgőnyt intézett a hatóságokhoz. Az egyik sürgőnyt egyenesen a belügyminiszterhez küldte, a másikat pedig az alispánhoz.

A sürgönyökben arról panaszkodik Marszie hogy a budorászi csendőrség a legbrutálisabb mgatartást tanúsít a Lukács párttal szemben. Nem engedik meg a kocsi elfogadását és a szabad járhatást. A fejelentő sürgönyileg kért intézkedést.

A panaszra az alispán azonnal sürgönyileg hívta fel a belényesi főszolgabíró, hogy tegyen jelentést arra nézve, miszerint van-e va-

lami alapja a panasznak. Ugyanakkor szintén távirati jelentést tett Marszie ügyvéd a belügyminiszternek is. A belügyminiszter még tegnap délelőtt távirati felhívást intézett, hogy a fejelentésre vonatkozólag indítsa meg a vizsgálatot s annak eredményéről sürgősen tegyen hozzá jelentést.

A tegnapi nap folyamán dr. Csordás János telefoni felkérése folytán dr. Lázár Aurél nagyváradi ügyvéd intézett terjedelmes panaszt az alispánhoz. A panaszló ügyvéd előadja, hogy a nemzetiségi-párt igazolványokat készített a párt kortesei részére, hogy csak a járás területen a párt értekezleteinek határozatairól (!) a választó polgárokat értesítsék s a községekben megfelelő fuvarosokról gondoskodjanak anélkül, hogy valami bántódásuk legyen. E végből az igazolványokat le akarták bélyegeztetni a belényesi főszolgabíróval, Horváth Endrével.

A lebélyezésre természetesen semmi szükség nem volt, mert ezzel csak visszaélésekre szolgált volna alapot a főszolgabíró, miért is a párt kérését, jogosan, nem teljesítette.

A másik panasz, melyet felhozunk az, hogy a tárkányi magyarok egy zavoenyi választópólgárt megverték, azt magukkal hurcolták s az azóta el is tűnt. Sőt itt még azt is állítják, hogy a tárkányiak csendőri asszisztencia mellett verték meg azt a bizonyos választópólgárt, aki eltűnt (?).

A panaszos kéri a sürgős intézkedést. Az alispán a panaszt megfelelő jelentéssel végeztet kiadta a belényesi főszolgabírónak.

A karhatalom nap mint nap után erősödik Belényesben és igen valószínű, hogy szükség is lesz rá. A tegnapi nap folyamán táviratilag értesítette a belügyminiszter az alispánt, hogy a belényesi választásokra 500 csendőrt és két század lovaszt rendelt ki.

A csendőrök három kerületből lesznek összpontosítva Belényesben és már megkezdtek az oda való vonulást. A katonaság szintén megindult Belényes felé.

Ötven év az Úr szolgálatában.

Lapunk vasárnapi számában már megemlékeztünk Kny Antal c. kanonok, békési esperes plebános aranymiséjéről, melyet a várad-olaszii plebánia templomban tartott. Tegnap, i. hó 21-én, a békésmegyei papság karöltve Békés község közönségével a ritka évforduló alkalmából impozáns módon adott kitejezést a köztiszteltben álló jubiláns főpap iránti ragaszkodásának. Az egyháztanács már régebben gyűjtést indított, hogy szeretett plebánosának aranymiséje alkalmából megfelelő ajándékkal kedveskedjék. A gyűjtés igen szép eredménnyel járt s az egyháztanács egy fehér kaszultát, miseinget és missálét rendelt, melyeket még 20-án átadott Morvay Mihály vezetésével az aranymisés plebánosnak azon óhaj kifejezése mellett, hogy ünnepi miséjén az ajándékozott egyházi szerelvényeket használja. Az ünnepre nagyban készült ugy a kerület papsága, mely remekművű feszülettel kedveskedett espe-

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél és légsőhurutól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borviz!

Főraktár: KISS KÁROLY urnál Nagyváradon.

resének, mint Békés község közönsége. Délelőtt 10 órakor az ünnepelt esperesplebános ünnepi nagy misét tartott, melyen műkedvelők Kersch két hangra irt miséjét adták elő. Mise alatt a templomban az önkéntes tűzoltók állottak sorfalat. Mise után a különböző testületek tisztelegtek a jubilánis plebános előtt a következő sorrendben:

1. Egyháztanács Morvay Mihály vezetése mellett. 2. Kerületi papság Tárkányi Péter vezetése mellett. 3. Izraelita hitközség Weisz Armin vezetése mellett. 4. Főszolgabírói hivatal Baros János vezetése mellett. 5. Járásbírói Lipóczy István vezetése mellett. 6. Kaszinó Lavatka József vezetése mellett. 7. Polgári Kör dr. Török Gábor vezetése mellett. 8. Vörös Kereszt egyesület Roszker Jánosné vezetése mellett. 9. Izraelita nőegylet Özv. dr. Frey Gézáné vezetése mellett. 10. 11. Önkéntes tűzoltóegylet és Ipartestület Hencz Antal vezetése mellett. 12. Községi tanítók Farkas Gy. vezetése mellett. 13. Gyulavidéki r. kath. tanítók Székely Lajos vezetése mellett. 14. A békési r. kath. tanító testület Nagy Lajos vezetése mellett. Tisztelegtek még a református és a gör. kel. egyház és a gyulai gimnázium.

Déli egy órakor a bérház disztermében 300 terítékes bankett volt a jubilánis tiszteletére. A Wenckheim uradalom főkertésze által gyönyörűen díszített asztalnál a főhelyen ült a jubiláló esperesplebános. Tőle jobbra Széchenyi Antal gróf, balra Grócz Béla káptalani kiküldött. Az ünnepelttel szemközt ült Weinckheim László gróf a kegyuraság képviselője; tőle jobbra és balra Bundala Mihály és Karácsonyi János dr. kanonokok. Azután következtek sorban a tisztelgő küldöttségek és a nagy közönség. Az egész ebéd alatt a legfesztelebb hangulat uralkodott s mint az már ilyenkor régi jó magyar szokás, nem hiányoztak a felköszöntők sem. Legelőször az ünnepelt emelkedett szólásra s a pápáért és királyért üritett poharat; azután Wenckheim László gróf a megyés püspökre, majd újra Kny Antal a kegyuraságra mondott felköszöntőt. Azután megindult a tósztok sorozata. Tárkányi Péter, dr. Karácsonyi János, Vince Ödön, Környei Lajos, Morvay Mihály egymásután emelkedtek szólásra s mindnyájan Békés község köztisztelőiben álló aranymisés plebánosát éltették. Az ebéd a legfesztelebb hangulatban a késő délutáni órákig elhúzódott. Itt említjük meg, hogy Kny Antal aranymiséje alkalmából Wenckheim Frigyes gróftól gyönyörű fehér és Wenckheim Géza gróftól és nejétől egy ugyancsak remek kasulát kapott ajándékba. A békési Mária társulat szintén egy igen szép fehér kasulával lepte meg az ünnepeltet.

Az iparosok országos kongresszusa.

A pécsi országos iparos kongresszus első napjáról már részletesen megemlékeztünk s ismertettük Sztéryni államtitkár nagyszabású beszédét.

Hétfőn folytatták a kongresszust. Az önálló vámterület és jegybankra vonatkozólag elfogadták Madary Gábor következő indítványát:

1. Mondja ki az ipartestületi nagygyűlés, hogy a már hosszú évek óta eredménytelenül

hangoztatott kívánságunkat, az önálló vámterület megvalósítását most is, mint minden alkalommal sürgeti és annak megteremtéséért egész erejéből küzd, mert tudatában van annak, hogy a magyar ipar felvirágozása, iparosaink boldogulása, az ország gazdasági erejének megszilárdulása csak az önálló gazdasági berendezés létesítésétől függ. 2. Kérje föl az ipartestületi nagygyűlés a kormányt és a törvényhozást, hogy az önálló vámterületre vonatkozó előmunkálatokat mielőbb kezdje meg s adjon alkalmat arra, hogy a részletes tárgyalásoknál az iparosság véleményét és javaslatait előterjesztesse s hogy azok a kellő méltánylásra találjanak. 3. Végül hívja föl a nagygyűlés az ország iparosságát, hogy ne mulassza el az önálló vámterület kérdését addig is éber figyelemmel kíséni, mindenkor, mindenhol ezen életkérdésünket jelentő ügy érdekében dolgozni, hogy a várható harcban szilárdan megálljuk helyünket, hogy érvényesíthessük érdekeinket, mert csak ezek figyelembevételével megalkotott önálló vámterületnek fogjuk jótékony anyagi és erkölcsi hatását érezni, úgy mi, vala mint az egész ország.

A munkaadók védekezése a munkások túlzott követeléseivel szemben. Gunszt József előadó határozati javaslatában az iparososztály erős szervezkedését kívánja, hogy a munkások jogos kívánságainak elismerése mellett a munkafeltételeknek a munkások által való egyoldalu megszabása ezáltal megakadályoztassék.

A szakipari szövetségek és az Ipartestületek Országos Szövetségének kérdéséhez Horváth János előadó adott be határozati javaslatot közös szövetségi tanács felállítására iránt.

A sztrájk törvény kérdéséhez Vágó József előadó adott be határozati javaslatot, mely kötelező hatósági békéltetést kíván.

Az ipartörvény módosításának megsürgetése ügyében többen szólaltak fel.

A tanoncoktatásra vonatkozólag Hlatky István terjesztett elő indítványt.

Az iparosok nyugdíjintézetének kérdésénél Bertsey György szólalt fel.

A vásárgyűre vonatkozólag Szilágyi Mihály előadó adott be határozati javaslatot. Melkó Bertalan a fegyencipar szabályozását kívánja. Az iparszövetkezeti ügy kérdését Vikár Béla előadó ismertette.

A választási reformhoz dr. Soltész Adolf előadó határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint az országos kongresszus az általános, titkos községenkénti és egyenlő választói jog megvalósítását sürgősnek tartja. A határozati javaslatot elfogadták.

UJDONSÁGOK.

Hivatalos hang Szent István királyról.

Szent István első magyar király ünnepéről méltó szavakkal emlékezik meg a hivatalos lap. A hivatalos irás igazságait méltán megszívlelheti minden magyar ember s azért ide iktatjuk a szép sorokat:

A mai nap a magyar nép nemzeti ünnepe és pedig az a hivatalos nemzeti ünnepe, amelyen minden igaz magyar őszinte áhitattal és hazafias kegyelettel ünnepel. Megszentelése az első magyar király emlékezetének, aki mint ember nagy volt s mint a pogányságból megkeresztelkedett: szentté tudott válni.

Ahol a messze múltban Szent István királyunk nagy szereplése kezdődik, ott van egyszerűen a történelmi határvonal, amelyen innen a magyar nemzet is helyet foglal a ci-

vilizáció körletében. És ime, amikor a rohanást lepergő kilenc század során olyan kimagasló kezdetet keresünk, amelytől magunkat, mint új erényekkel gazdagodott népet lássuk és számítsuk: Ő hozzá kell visszatérnünk, az apostolihoz, akinek az ereklyéihez zárandokol ma egész Magyarország.

Meg kell becsülnünk ezt a napot, ezt az egyetlent, amelynek az emlékezete az egész nemzetet ünnepi ölelésre készíti. Ezer éves történelmi múltunk minden hagyományára kötött sincs ehhez hasonló, amelynek az az ereje volna, hogy a nemzet fiainak a sokaságát évről évre együvé gyűjtse a saját nagyságának és testvériségének a megértésére és átérésére tanítsa, serkentse. Szent István napján ime idejőnnek az ország minden vidékéről a nemzeti zárandokok, akik előzőnk Budapest utcáit és felvonulnak Budavarába, az első magyar királynak már a pusztai nemzeti érzés által is megszentelt hagyatékához, ami drága ereklyeképpen szállott a nemzetre.

Jönnek a kicsinyek és a nagyok, — az egyszerűek és a rangosak, akik mind egyek és egyformák abban, hogy magyarok. Közös az érzésük, a vágyuk, a törekvésük; — s amikor a nagy nemzeti ünnep kivételes alkalma így egymás mellé sorakoztatja őket: valamennyien azt érzik, amit az egységes erő tudatára ébredés éreztet.

Szent István ereklyéit szemlélvén, az ünnepi körmenet fényét és magasztosságát tapasztalván, minden magyar érzésen elhatalmasodik az áhitat, ami a nagyszerű ezereztendős nemzeti élet emlékéből fakadt és annak szól. Az új lendület, ami a szivekben támad, új erőforrása egyszerűen a magyarságban edződésnek. Akik a nemzeti ünnepet bensőséggel érzik, azok egymásra is lelnek, s egymásban lelkesednek. Az ország fő- és székvárosa megnépesedik, kiszépeül, felélénkül ezen a nagy emlékü nemzeti ünnepen, amelyet hivatalosan is jelentősen teszen az országgyűlés mindkét házának, tehát a nemzet képviselőitök együttes ünnepi megjelenése a körmeneten.

Szent István napjának legigazibb, legmagasztosabb szentsége így válik különbség nélkül valóvá mindenki számára, aki magyar.

Aratóünnepély a Fácánosban.

Nagyvárad mellett a lat. szert. püspökség fácánosi gazdaságában vasárnap vidám, kedves ünnepély folyt le. Már a kora délutáni órákban ünneplőbe öltözött leányok és legények a gazdaság arató munkásai, siettek vidám énekszóval a fácánosi erdő felé, honnan vig muzsika csalogató hangjai hallatszottak. Az erdőri lak előtti tisztáson az árnyékos lombok alatt hosszú terített asztalok várták az érkezőket. Ekkor tartotta a gazdaság arató-ünnepélyét az aratási munkálatok szerencsés befejezése alkalmából. A vidám napot messze idegenben időző megyés püspökünk szerezte derék munkásainak. Mikor a munkások megérkeztek, az erdő tisztásán cigánymuzsika mellett táncra perdült a fiatalság, az öregje meg csoportba ülve kedélyesen elbeszélgetett, míg vacsoráboz találtak. A terített asztalokhoz ülve a távollevő püspök és Eröss Rezső jószágigazgató nevében Miklós urad. intéző üdvözölte a megjelent munkásokat, buzdítva őket a további szorgalmas munkára. A munkások nevében Rácz János aratógazda fejezte ki háláját, kérve a jó Istent, hogy jószágos uruknak és kegyelmes főpásztoruknak adja vissza mielőbb egészségét; majd egyszerű keresetlen szavakkal fejezte ki a munkások

**Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

köszönetét az irányukban tanúsított jóindulatért, végül Eröss jószágigazgatót és Somogyi Miklós intézőt élte. A vidám hangulatban elköltött pompás vacsora után ismét táncra perdültek a párok s a felkelő nap még ott találta őket amint jóbor mellett, cigány mellett énekelve, készülődtek haza-tele, hogy egyetludva a mulatságra annál nagyobb kedvvel folytassák a cséplőgép bugása mellett, a félbe maradt munkát. Ahol ily arató ünnepélyek vannak, ott sovány aratásuk van a socialista agitátoroknak!

* **Személyi hírek.** Husella Gyula kir. keresk. tanácsos, a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara elnöke Nagyváradra hazaérkezett. — Kőszeghy József városi főmérnök Cirkvenicáról Nagyváradra érkezett s átvette a mérnöki hivatal vezetését.

* **A megyei központi választmány ülése.** A megye központi választmánya e hó 28-án tartja meg ülését, melynek két tárgya lesz, egyik a belényesi választás, melynek eredményéről fognak tárgyalni. A másik tárgy lesz az ez évben megüresedő 150 megye bizottsági tag választás előkészítése.

* **Ünnep Biharfüreden.** Királyunk születése napját méltó keretben ünnepelte meg Biharfüred válogatott közönsége. Dr Radu Demeter görög katolikus püspök gondoskodott a páratlan ünnepélyről, melylyel hála kötelezte a szép fűrdő vendégeit. Már előző nap mozsarak durrogása jelezte a nagy nap közeledtét. Az ünnep előestéjén hosszú szál zöld fenyőfákat gyújtottak meg, melyek szikraözlőkkel ritka látványt nyújtottak. A magyar nemzeti lobogóval díszített püspöki nyaralót külön is gyönyörűen kivilágították. Majd a cigánybanda rázendített a Hymnusra. Mindez magásra emelte az ünnepi hangulatot. Másnap a biharfüredi kis kápolnában a szent misék sorozatával nyílt meg az ünnep. Reggel korán dr. Lányi József, főszentelt püspök mondott csendes misét, utána Kollányi Ferenc jáki apát, ezután Várady L. Árpád, v. püspök misézett, majd Hosszu Vazul lugosi gör. katolikus püspök tartotta az ünnepélyes szentmisét. Az ünnepet fényes ebéd fejezte be dr Radu Demeter püspök asztalánál.

* **A nagyszalontai Arany emlék.** Nagyszalonta községében Bonczos Mihály halála előtt 2000 koronás alapítványt tett egy Nagyszalontán felállítandó Arany János szoboralap javára. Most hogy Arany Jánosnak szobra elkészült s azt szeptember 15-én le is leplezik a szobor bizottság kérte a községet, hova a hagyományozó gondozás végett a 2000 koronát elhelyezte, hogy azt utalják ki a bizottság részére. A képviselő testület a kérelemre hihetlenül naiv határozatot hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a 2000 koronát nem utalja ki, mert a szobor létesítésére a kezdő lépéseket nem a község tette meg. A határozatot Szikszay Lajos megfélebbezte s azt a főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispáni hivatalhoz.

* **Az új vasgyaloghid** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy az Ezredévi emléktéren levő garasos hid helyére új hidat épít vasból, 60000 korona költséggel. A belügyminiszter a határozatot azzal küldte vissza, hogy az új hid helyszíni bejárást szeptember hó 5-re tűzte ki. A terveket akkor majd a helyszínen bírálják el. A közigyelés határozatát különben feloldotta s a költségek fedezésére vonatkozólag új közigyelési határozat hozandó.

* **Az állami tisztviselők mellőzése.** Most már hivatalosan is jelentik, hogy a pénzügyminiszter hat vidéki várost: Pozsonyt, Kassát, Debreczét, Kolozsvárt, Szegedet és Temesvárt magasabb lakbérosztályba sorolt,

olyképen, hogy az e városokban állomásozó állami tisztviselők a második lakbérosztály és az első lakbérosztály (budapesti) közti különbséget felét kapják lakbérpótlékké. Hát Nagyvárad hol maradt, hiszen az említett városok közül Pozsonyt és Temesvárt kivéve, mindenütt kedvezőbb lakbérviszonyok vannak, mint Nagyváradon. Amilyen magasra emelték a lakbérket nálunk, ahhoz hasonló a többi négy városban nem találunk. A Nagyvárad városban állomásozó állami tisztviselők azonban nem mozognak a saját érdekükben, pedig vannak elegenden s zokon nem vehetné tőlük senki, ha mozognának helyzetük javítására. Így bizony a többi hasonló városok sorban eléjük kerülnek.

* **A szalontai dalárda sikere.** Vasárnap, i. hó 18 án véget ért az egri dalosverseny, melyen vármegyénkbeli a nagyszalontai városi dalárda vett részt szép sikerrel. A nagyszalontai városi dalárda, mely a versenyen a második csoportba osztva énekelt, elismerő oklevéllel tért vissza Egerből Nagyszalontára.

* **Az alkohol.** Kedden délután a kisbárdi korcsmában többen mulatoztak. A mulatozás azonban dal nélkül nem folyhatott le. A korcsmában ott voltak Hule János és Argyelán Péter is. A két ember külön-külön asztalnál egyszerre kezdett el dalolni még pedig különböző nótát. Ennek tulajdonképpen pedig csak a kötődés volt a célja, melyet csakhamar elértek mindketten. A két ember előbb szidalmakkal később tettelegességgel bántalmazták egymást. A verekedők közül Argyelán Péter révi lakos látva, hogy ellenfele erősebb nála, az udvarra futott és onnan egy vasvillával tért vissza. A verekedés ekkor újból kezdetét vette. Argyelán a vasvillával Hule Jánost annyira megverte, hogy azt sebeivel a megyei kórházba kellett szállítani.

* **Halálozás.** Osz. Dragoritsch Vincéné szül. debreceni Bárany Katalin, élete 78-ik évében szombaton elhalt. Dr Szentlélek Mészáros László kir. törvényszéki bíró neje édesanyját gázolja az elhunyt agg urinóban. Temetése tegnap, szerdán délután fél 4 órakor nagy részvét mellett ment végbe. — Varga Sándorné máv. főellenőr neje szül. Lovas Vilma, élete 51. évében tegnap elhunyt. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz a biharmegyei kórházból.

* **Egy szomorú statisztika.** A belügyminiszter most küldte szét a múlt évről szóló elmebetegségről szóló kimutatásokat és az elmebajosoknak házilag való kezeléséről szóló ismertetését. Az évi jelentés szerint a magyarországi elmebetegek összesen 13078 beteg ápolatott. Az ápoltak közül meghalt 1343. Legtöbb elmebeteg volt a cselédek közül, 592. Legtöbb elmebajos volt a 36—40 év közötti egyének közül. Öröklés után 427 és utána közvetlen az alkohol élvezetétől volt a legtöbb 320, áldozata e rettenetes csapásnak.

* **Ahol nem szabad pipálni.** Hosszupályi község képviselőtestülete kimondotta, hogy a község belterületén nem engedi meg az utcákon való dohányzást. A határozatnak az az intenciója, hogy a gondatlanságból eredő tüzveszélyek előfordulását megakadályozza.

* **Templomépítés csendőrszuronyok mellett.** Preszákai község képviselőtestülete még a múlt évben kimondotta, hogy az építendő görög katolikus templom és iskola építéséhez a szükséges írás és kézi munkaerőt természetben szolgáltatja ki. Az épületeknek szeptember 30-ára kellene elkészülnie, azonban a lakosok megtagadták a munkát. A görög katolikus plébános most panasszal fordult az

alispánhoz és kéri, hogy rendelje, miszerint a munkások csendőri beavatkozással kényszerítenek a templom illetőleg iskola felépítésére.

* **Kérelem.** Tisztelettel felkérem mindazon nagyrabecstült urakat és hölgyeket, akik a Nagyvárad városi árvaházban Felsőes Urunk Királyunk és Istenben boldogult nagy asszonyunk Erzsébet királynéknak nevére létesítendő két ágyalapítványra szives adakozás illetve gyűjtés céljából gyűjtő-ívet kaptak, de azokat vissza még nem küldték, — miszerint a nemes cél megvalósítása érdekében, a gyűjtőívetek remeslelkű adományaikkal hozzáam sürgősen visszajuttatni kegyeskedjenek. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné szül: Gerliczy Stephanie bárónő.

* **A korcsmák ellen.** Tegnap egyszerre hét község képviselő-testülete küldte be a korcsmák ellen meghozott határozatát. Hosszupályi, Hagymádfalva, Drágcséke, Bucsun, Bukorvány, Sztrákos, Kotyiklet községek képviselő testületei mondták ki, hogy a korcsmákat vasár- és ünnepnap zárva fogják tartatni. A határozatok indokolása mind az alkohol pusztításainak megfékezésére irányul.

* **Halálos elgázolás.** Tegnap délután Dobos Lajos szalárdi lakos meg nem engedett gyorsasággal hajtott az ottani piactérről egy mellék utcába, A fordulónál állott Erdei István 2 éves Lajos nevű fia, aki nem tudott kitérni a kocsitól. A gondatlanul hajtott lovak a kis gyermeket elütötték és a szekeret keresztül vonták rajta. A lópaták és a szekér oly súlyosan sebesítették meg a kis gyermeket, hogy az sebeibe belehalt. A gondatlan Dobos ellen megindították a vizsgálatot.

* **Ünneprontók.** A rendőrség által kellő időben kibocsátott figyelmeztető felhívás dacára a Szt.-István király napján elrendelt munkaszünetet megszegték a következő egyének: Lamanecz Sándor, Deutsch Benjamin, Fazekas Lajos, Schmak István, Morgenstern Ferenc, Fried Mór, Rákosi Viktor, Harnos János, Kurcz Ignác, Blaustein Farkas, Schön Lipót, Weisz Márton pékiparosok; Goldstein Lajos cipész; Debreczeni Lajos gépész, Beczkay Lajos, Farkas László, Kalenda János, Pántya Péter, Szabó Károly, Vadász János, ifj. Weisz József, Aranyi Albert, Mezey Lajos és társa, a Nagyvárad és Érmelléki ipar és kereskedelmi részvénytársaság, Kovács L. és társa és végül Papp Simon közsőrüs. A nevezett ünneprontók ellen a kihágási eljárást folyamatba tette és őket szigorúan meg fogja büntetni.

* **Az Uránia új műsora.** A tegnap bemutatott új műsor a következő: 1. A Baby szórakozik. — 2. Sztrájkolnak a dadák. — 3. Láthatatlan emberek. — 4. Küzdő léghajósok. — 5. A dán katonák hadgyakorlata. — 6. Chrysantheme. — 7. A Rhája kincsei. — 8. A kvargli. — A varázsló. — 10. Az örült jongleur stb. Legközelebb gyermekdarabok is kerülnek színre. Így például az igazgatóság megszerezte a Hüvelyk Matyi, Hófehérke, Piroka és a farkas című pompás gyermekdarabokat. A fölolvásokat szintén műsorra tűzik közelebb. Nagy Mihály hírlapíró fog fölolvadni Nagyváradról. Ehez a fölolvadáshoz sok gyönyörű színes fölvetelt készített az Uránia igazgatósága.

* **Borzalmas gyilkosság.** Tegnap délelőtt a mezőre menő emberek egy eltorzult emberi testre találtak a pesterei erdő határában. A hulláról tudomást szereztek a csendőrök is, akik a hullát beszállították a község házára, ahol megállapították azt is, hogy erőszakos halállal mult ki, Koszta Vaszalnak hívják a meggyilkolt embert, hogy kik ölték meg a szerencsétlen embert, még nem sikerült meg-

állapítani. Az ügyészség az élesdi járásbírószágot bízta meg a vizsgálat vezetésével.

* **Megmárt kis leány.** Tegnap délelőtt 11 óra tájban *Szabó Irén* 5 éves leány gyermeket egy kutya arcán megharapta s rajta súlyos sérülést okozott. A kutya ismeretlen gazdája ellen az eljárás folyamatban van.

* **Szabóságok béremelése.** A nagyváradai szabó segédek vasárnapi ülésükből kifolyólag memorandumot készítettek, melyszerint követelik, hogy jelenlegi fizetésüket 40 százalékkal emeljék fel. A követelést a munkaadók valószínűleg nem fogják teljesíteni és így a munkások sztrájkba állanak.

* **Gyilkos rokon.** Belényesi tudósítónk jelenti, hogy a járás területén Rossia községben borzalmas gyilkosságot követett el egy ember pusztai politikai nézeteltérésekből kifolyólag. *Barbara Hoszta* rossiai lakos tegnap este beszélgetett *Béres Károly* nevű sógorával. A beszélgetés eleinte csendesen folyt, később azonban a jelenleg uralkodó politikai mozgalomra terelődött, melynek eredménye végzetes lett. *Barbara* ugyanis nem osztotta nézeteit sógorával, mire ez kést rántott elő s azt *Barburának* gyomrába szurta. A szerencsétlen embert beszálították a belényesi kórházba, ahol belső elvérzés következtében meghalt. A gyilkos ember ellen a vizsgálat megindult.

* **Találtak egy orrcsüptetőt,** igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. em. 7. sz. szoba, továbbá egy női kézi táskát egy drb. selyemmel, egy zsákot s benne sót, egy kulcsot.

TANÜGY.

Felvétel a róm. kath. tanítóképzőbe.

A nagyváradai kir. róm. kath. tanítóképző intézetnél a beiratkozások a jövő 1907-8-iki iskolai évre a következő rendben történnek: Szeptember 3-án az első, szeptember 4-én a második és harmadik évfolyamu növendékek főlvétele és beiratása.

A tanítóképző-intézet első évfolyamába oly ép testű tanulók vétetnek föl, akik 14-ik évüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a polgári iskola, gimnázium v. reáliskola alsó négy osztályát sikeresen elvégezték.

A főlvétel a következő okmányok alapján történik:

1. Születési bizonyítvány.
2. Iskolai bizonyítvány.
3. Tiszti orvosi bizonyítvány.
4. Ujraoltási bizonyítvány.

Magasabb évfolyamba rendszerint csak azok vétetnek fel, kik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben mint rendes tanulók sikeresen elvégezték. Más intézetből csak indokolt esetben léphet át a növendék.

A jelentkezés alkalmával az új növendékek hallását zenei hallás szempontjából egy külön bizottság vizsgálja meg; ezen vizsgálat f. é. szept. 3-án d. u. lesz.

Beiratkozásnál a következő díjak fizetendők: Tandij kath. vallásuaknak 10 korona, más vallásuaknak 20 korona. Könyvtár-, értesítő-, bizonyítvány-, kézimunka-anyag díja együtt 6 korona 30 fillér. Ezen 6 korona 30 fillér a beiratásnál azonnal fizetendő, a tandíjat 2 részletben is lehet fizetni; szegénysorsu,

szorgalmas növendékek tandíjelengedésben részesülnek.

Ugyancsak szeptember 3-án tartatnak a javító vizsgálatok.

A magán osztályvizsgálatok szeptember 5. és 6-án lesznek, szeptember 5-én írásbeli, szeptember 6-án a szóbeli részből.

Szeptember 8-án a tanév meguyitása Veni Sancte-val.

TÁVIRATOK.

Merénylet egy vonat ellen.

Brassó, aug. 21. A Brassó közelében fekvő Földvár állomás mellett egy személyvonat ellen tegnap este merényletet követtek el eddig ismeretlen tettesek. Mikor a vonat a Zsolt folyó hidjára ért, hirtelen erős dördülés rázta meg a levegőt. A vonat meglapított a menetét és a hidon megállt, az utasok rémülten szálltak le a vonatról és a mozdony felé siettek, melyet alig lehetett látni a sűrű fojtó gőz miatt. Mikor a gőzfelhő megritkult, vették észre az utasok, hogy a mozdony üvegablaka be van zúzva. Az utasok erre a merénylet színhelyére mentek és látták, hogy a sinek 80-100 méter távolságban meggömbültek. A tetteseket nyomozzák.

Postarablás.

Kassa, aug. 11. A hétfőről keddre virradó éjjelen ismeretlen tettesek betörttek az abonyi vasutállomás postahivatalába, az ott levő *Wertheimer* ékekrényt a hivatalból elvitték, egy közeli mészégető gödörbe hengerítették, ott a pénzszerényt feltörték és a benne levő 700 korona készpénzt elvitték.

A marokkoi események.

London, aug. 21. A Daily Telegr. jelenti Casablancából e hó 19-iki kelettel, hogy a szultán fivérét, *Muley Hafidst* Marakesben végleg szultánná kiáltották ki. *Muley Hafids* Fezzel minden versenyt megszakitott. Első elhatározása, hogy mintegy 6000 löny, többnyire rendes csapatokból álló sereggel Casablanca ellen vonul és résztvesz a franciák ellen folyó harcokban. Hire jár, hogy ez a sereg már utban van, sőt tüzérséggel is rendelkezik.

Madrid, aug. 21. A »Heraldo« és »Korespondencia« azt írja, hogy Casablancát újra megtámadták. Ezt a hírt hivatalos táviratok megerősítik.

Páris, aug. 21. A »Figaro« szerint Drude tábornok táviratilag kért erősítést a kormánytól.

Beomlott gabonarakar.

Páris, aug. 21. Lille egyik külvárosában tegnap egy 7 emeletes gabonarakar beomlott. Eddig 12 munkás holttestét húzták ki a romok alól.

Robbanás egy tárnában.

Budapest, augusztus 21. Boroszlóbból táviratozzák. A Schliesische Ztg. zabrtzei jelentése szerint a Viskupic közelében fekvő Hedvig tárnában tegnapelőtti robbanás alkalmával hét bányász megsebesült, kik közül kettő meghalt.

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-útcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zsefir ingek. Elegáns divátmellények.

50

Egyedüli raktár a hírneves **Engelhardt-féle** **Garisbadi** cipőkből.

SPORT.

Lóverseny a nagyváradai gyepen.

Már említettük, hogy a nagyváradai versenyegylet ez évben is megtartja a szokásos lóversenyét a Bóné-kut mellett levő pályán. A lóverseny szeptember hó 21. és 22-én lesz. A nevezési zárnap szeptember hó 11. A nevezések Weingertner Andor versenytitkárhoz jelentendők be.

Mindkét napon 6-6 verseny lesz. A versenyek a következők:

Első nap, szombat szeptember 21.

I. *Eladó verseny.* 1300 korona, egyleti díj, ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. 3 é. és id. belföldi lovak számára, melyek az 1907. évben 1800 korona, vagy azt meghaladó értékű versenyt nem nyertek. Távolság kb. 1600 m. A győztes 2000 koronáért árverés útján eladó. Minimális eladási ár 600 kor.

II. *Zerge akadályverseny.* 1000 korona, a m. kir. Földmivelségi miniszter ur díja. Ebből 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak.

III. *Úrögdi akadályverseny.* 1800 korona. Ebből 1500 korona, a m. kir. Földmivelségi miniszter ur díja, 300 korona az Urlovasok szövetkezetének díja. 1500 korona az elsőnek, 2000 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

IV. *Szálkai gátverseny.* 1000 korona, adva Biharmegye közönsége által. 800 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak.

V. *Eladó gátverseny.* 1500 korona egyleti díj. Ebből 1200 korona a győztesnek, 200 kor. a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. A győztes 3000 koronáért árverés útján eladó. Távolság kb. 2800 m.

VI. *Bóné-kuti díj.* 1800 korona, adva a Magyar Lovar-Egylet által, 300 korona egyleti díj. Ebből 1500 korona a győztesnek, 200 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Távolság kb. 200 m.

Második nap, vasárnap szept. 22.

I. *Eladó verseny.* 1300 korona egyleti díj. Ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. A

győztes 2000 koronáért árverés útján eladó. Minimális eladási ár 600 korona.

Távolság kb. 1800 m.

II. *Hadsereg akadályverseny.* 1300 korona. Ebből 1000 korona, a m. kir. Földművelésügyi miniszter ur díja, 300 korona egyleti díj. 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

Távolság kb. 4200 m.

III. *Nagy akadályverseny.* 2200 korona. Adja az Urlovasok Szövetkezete. Ebből 1800 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

Távolság kb. 5000 m.

IV. *Iklodi gátverseny.* 1000 korona a m. kir. Földművelésügyi miniszter ur díja. Ebből 800 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak.

Távolság kb. 2600 m.

V. *Szentmártoni gátverseny.* 1800 korona. Ebből 1500 korona adva a Magyar Lovar Egylet által. 300 korona egyleti díj, 1500 kor. a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak.

Távolság kb. 2800 m.

VI. *Nagyvárad díj.* 1000 korona. Adva Nagyvárad város közönsége által; ebből 800 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak.

Távolság kb. 1600 m.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irtta: **Daniel András.**

(Franciából.)

13

— Ez Solgrésnek egyik ritkasága szölt közbe az ügyész. — Én mindjárt gondoltam, hogy a gyilkos arra felé jöhetett be vagy menekült és azonnal körülkerítettem a föld alatti átjárót. Szerencsétlenségére azonban annak több kijárója van. És éjjel levén, csendőreink nem lesznek képesek helyesen és tökéletesen körülvenni a területet.

Regine egy sóhajt elnyomva, tovább beszélt, miként hívták a márkát a telefonhoz, hogy a hercegnek feleljen. Ő pedig folytatta sétáját abban az ismeretlen parkban. Végre egy kioszkot talált, ekkor megállapodott azon a helyen, mivel onnan szép kilátás nyílt.

— Ott várta be Malboise urat?

— Igen, uram.

— Még világos volt akkor?

— A nap már lemenőben volt, de még egészen világos volt.

— Sokáig várt?

— Egy negyed óráig . . . Talán husz per-cig is.

— És ezalatt nem vett észre semmi rend-kívülit? . . . Senkit sem látott?

— Nem, senkit sem láttam.

Csodálatraméltoan erőlködött, hogy erős legyen. Azt képzelte, minden el fogja árulni őt és az önmeghazudtolása önkéntelenül kiszalad az ajkán. Megborzadt e szereptől, amit az igazságszolgáltatással játszik. Nem látta előre, hogy ez olyan nehéz lesz, sem azt, hogy lelkiismerete olyan gyorsan felfegyverkezik ellene és ilyen keményen megmarcangolja a szívét.

— Megbűnhődöm . . . megbűnhődöm — mondta magában. — Egész életemmel fogom megváltani a hazugságot, ami megmentti őt.

Ezt susogta Regine önmagában, mozdulatlan szép arca azonban kifürkészhetetlen maradt az ügyész előtt, aki erősen figyelte őt. Hogyan is tudta volna helyesen értelmezni az alig észlelhető jeleket, a zavart, ami ezt a bájosan szü-zies és őszinte, szerelmes és tapasztalatlan te-remtést nyugtalanította?

— Még csak azt akarom kérdezni öntől, asszonyom, hogyan jutott ama hegyszakadékbá

ahol a csendőrőrmester szerint önt megta-lálták.

— Midőn elesni láttam Malboise urat, — felelte a fiatal asszony — midőn megértettem, hogy ő meghalt, mint az ősrült, ösztönszerűen futottam a hely felé, ahonnan a lövést elhang-zani véltem.

— Nem félt önmaga miatt?

— Erre nem gondoltam.

— Felfedezni akarta a gyilkost?

— Ez volt a gondolatom.

— De hiszen ő megölhette volna önt is?

— Oh! bár adta volna az Ég! — kiáltott fel Regine olyan hangon, hogy de-Cardailles megremegett.

— De nem ebből a hegyszakadékból nyi-lik az ut a kőbányákba?

— Azt hiszem.

— Ajtó vezet oda, ugy-e?

— Igen . . . ezen ajtó előtt ájultam el.

— A csendőrök nem vették észre az ajtót. Megtudná ön mondani nekem, vajon nyitva volt-e az?

— Be volt zárva, efelől egészen biztos va-gyok.

— Önnél van a kulcs?

— Nincs.

— Nem tudja, vajon Malboise urnál volt-e?

— Azt hiszem nála volt, mert szándéka volt a földalatti utat nekem megmutatni.

— De több ilyen kulcs létezik? A ház-beliek birtokában is volt egy? . . .

— Nem hiszem. Az a nébány szó, amit nekem Malboise ur ez ügyben mondott, azt sejtettem velem, hogy ő nem óhajtja, hogy más-valaki is tudomással bírjon e titokzatos kijáró-ról. Mindenesetre csak önmaga akart a felett rendelkezni.

— Ah! — kiáltott fel a köztársasági ügyész és hirtelen felállott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 21.

Osztrák hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	750.25
Lezámitoló bank	— — —	492.—
Rimamurányi	— — —	54.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	660.25
Köszti vasut	— — —	542.75
Városi villamos vasut	— — —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 aug. 21-én.		
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölesön	— — —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	144.—
Osztrák járdék papírban	— — —	97.25
Osztrák járdék ezüstben	— — —	98.25
Osztrák járdék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járdék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.12
Német birodalmi márka	— — —	117.77
London vista	— — —	240.67
Páris vista a	— — —	95.20
70 márkás arany	— — —	23.52

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

2816—1907. szám.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur-nak 53951—907. sz. leirata folytán van szee-rencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy több oldalról felvetettvén az a kérdés, vajjon a fényképnagyítások, illetve kisbabbitések és a fényképek photo email utánzatai is művészeti termékeknek tekinthetők-e a nevezett miniszter ur szakközvegeitől és a kereskedelmi és ipar-kamaráktól e részben bekívánt véleményének mérlegelése alapján a közigazgatási gyakorlat egyöntetősége érdekében ezennel kijelentette, miszerint a fényképnagyítások, illetve fénykép-kisbabbitések és a fénykép photo-email utánza-tai (reprodukciói) művészeti termékeknek nem tekinthetők s így ezen termékekre nézve az 1900. évi XXV. t. c. 1. §-ának korlátozó ren-delkezései alkalmazandók. Egyben közöljük, hogy jelen rendelet kibocsátását megelőző idő-pontban valamint az annak keltétől számítandó 60 napon belül eszközölt megrendelés gyűjté-sek az 1900. évi XXV. t. c. 1. § ában megállapított tilalom szempontjából kifogás alá esők-nek nem tekinthetők.

Nagyvárad, 1907. augusztus 6.

2797—1907. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége az 1908, 1909. és 1910. évek-ben szükségelt pályafentartási fák szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

A közelebbi feltételek a kamarai irodában megtudhatók.

2778—1907. sz.

Értesítés.

A nagyvárad kir. törvényszék elnöke a felügyelete alatt álló b.-ujfalul kir. járásbíró-ság elhelyezéseül szolgáló épület kibővítése és ja-vítási munkálataira pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1907. aug. 24., a feltételek a kir. törvényszék irodájában megtudhatók a hivata-los órák alatt.

Nagyvárad, 1907. aug. 17.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula,

Dr Sarkadi Lajos,

kir. keresk. tan., elnök.

titkár.

Családi otthont,

elegáns egészséges lakást, fényes ellátást találhat nálam **1. évi szeptember hó elejétől** néhány vidéki előkelő uri leány, ki fővárosi tanintézeteket látogat.

Német, angol, francia társalgás. Zon-gora. Gazdagon ellátott házi könyvtár. Kívánatra privát oktatás.

Állandó orvosi felügyelet.

Lakás: **VI. Király utca 76. sz. a.** az Orsz. Zeneakadémia, Mintarajziskola, Felsőleányiskola stb. közvetlen közelében. Villamos összeköttetés a kaputól minden irányban.

özv. Benedek Kornélné

Katona Ida,

okl. tanítónő.

Személyes megbízhatóság és képességek felől szives információval szolgál több egyetemi tanár.

Tessék prospektust kérni.

Irodalmi értesítés.

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-DÓL,

melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várákozásoknak, melyeket a kiadó társulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség leg-
szélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szak-
mákban működőket pedig közelről érdekli
a közlekedés eszközeiről, a hadászati tech-
nikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról
stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás,
drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv
olvasása útján eleven fogalmakká válnak az
olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... **24 korona.**

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

Könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szer-
zők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálocsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kandó
Gyula.
Mótorok és emelőgépek: Kármán
Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos
Viktor.
Pósta: H. Henney Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában:
Kárvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában:
M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Marklót Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása:
Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Lipthay
Károly.
Telegrafia és telefonía: Hollós
József.
Zárószó: Méray-Horváth
Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat
kötetben, tartalmazni
fogja a történelmi, iro-
dalmi és művészeti
ismereteket és az első
sorozat teljes befejezése
után fog megjelenni.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorkodom a nagyságos- és föltisztelendő papság becses figyelmét Kiszűrdő-u. 17. sz. alatti saját házámban megnyitott szabó üzletre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövettel való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fürdő-utca 17. szám.

40

Butor kiállítás.

az **Első Nagyvárad Műbutor-gyárban**
Fő-utca **Guttman-házban**
Kádár fűszertűzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemű berendezési tárgyak.

Szigorúan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazóma teljes mintákkal saját költségemre küldöm.

Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

Kiadó lakás.

November 1-től **Percec-utca 11. sz. a.** 3 szoba, alkov, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel kiadó.

Tanítónő,

kitűnő képesítéssel,

nevelőnői állást

keres. — **Polgári iskolai növendékeket is vállal.** 191 1-4

Cím a szerkesztőségben megtudható.

Eladó házak.

Csengeri-utcán két különálló új épület 4-4 szobával és megfelelő mellékhelyiségekkel.

Értekezhetni: **Madarász és Flonta** építőknél. Telefon 330.

Gimnázisták
ellátásra
fölvételnek.

Tudakozódni lehet
e lap
kiadóhivatalában.

1752—1907. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy Nagyvárad városi kir. járásbíróságának 1907. évi V. I. 1001—5. számú végzésével Dr. Krüger Aladár ügyvéd által képviselt Julius és Max Eisner felperes részére Perge és Rozsly alperes ellen 575 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 4500 koronára becsült ingóságok a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Lukács György utca 14. sz. házában leendő megtartására határidőül 1907. év augusztus hó 26. napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bírósággal lefoglalt eke árúk s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1907. évi augusztus hó 7-ik napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

2836—2007. szám.

Értesítés.

A m. kir. budapesti I. honvédkerületi hadbiztosság a m. kir. honvéd élelmezési raktár 1908-ik évi önkezelésű 10,700 q zab és 2550 q rozs szükségletének elővétel útján való biztosítására pályázatot hirdet.

A pályázat közelebbi feltételei a nevezett m. kir. honvéd élelmezési raktár kezeléségénél megtudhatók.

Nagyvárad, 1907. augusztus hó 18.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara
Huzella Gyula, **Dr Sarkadi Lajos,**
kir. keresk. tan., elnök. tiikár.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül
azonnal kiadó.

MINDEN DIÁKNAK TUDNI KELL!

hogy tankönyvek
és iskolai szerek
olcsó szabott árakon

kapható:

SEBŐ IMRE
könyv- és papirkeresésében
Nagyvárad, Fő-utca.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.